

מסורת הש"ס

(א) חולין קט"ז (ב) ופי' חסותה שבת טז: ד"ה דלמך וכו' (ג) נכנסו עי' לעיל וכו' (ד) נכ"ב טו: (ה) ד"ה יתכן לחזי ד"ה ה"א (ו) ועי' ברי"ק שב"ע סי' ע"א וכו'.

הגהות הב"ח

(א) חלל אלף הלמי טעמוק אמר לפניו לך דין שאלתי מי' אלף ללכר העולם אמר להם לא תמרונו ולא נמוס. נראה אומך ולא נמות נישמתא. השתלל שלל נמות כרעב מפני עזירת גשמים: פר דואלה. להתודות עליו ועשה (ו) לו סמיכה והביאו שלמים. חוני בנמן הבית היה: כמפין ופטריות. בוליי"ך נלע"ו שילאו מלחמות הגשמים ויעשו כי של נכרה היו: אלמלא חוני אסה. ואדם גדול (ח): לנדום. שמנדין על כבוד הרב שהיה דברים ואמר לא כך שאלתי: שאלמלא היו שנים כשני אליהו. גזרת עליות גשמים: ופסקה של גשמים כידו של אליהו נרסיין: לא נמלא שם שמים מתחלה. בתמיה. (ט) שאליהו נשבע מי ה' אם לא כך שאלתי: שאלמלא היו שנים היה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי (מלכים א' ח) ואחיה נשבע שחין אמה זו עד שירדו גשמים: נמלא שם שמים מתחלה על ידך. היה או זה כל ליד שנועת שאל: מתעטא. לשון הטל כלומר (י) היו הולך

סדר תעניות אלו פרק שלישי תענית

כג.

(א) דכפי' בעפס. וכו' כלילי רביעיות וכלילי שבתות לאין טורח לבני אדם ולמים הולכין לדרכים כלילי רביעיות מפני אגרת נח מחלת כפסחים (דף ק"ב): שכן מלינו. כלומר ושמא חלמך אין סיפק בגשמים של ב' לילות בשבת מלינו בימי שמעון בן שטח טי': ולדרו.

בעתם בלילי רביעיות ובלילי שבתות שכן מצינו (ב) בימי שמעון בן שטח (י) שירדו להם גשמים בלילי רביעיות ובלילי שבתות עד שנעשו חמים ככליות ושעורים כנרעיו ויתים ועדשים כדנירי והב וצדו מהם רוגמא לדורות להודיע כמה החטא גורם שנאמר 'עונותיכם המו אלה והמאתיכם מנעו הטוב מכם וכן מצינו בימי הורדוס שהיו עוסקין בבנין בהמ"ק והיו יורדין גשמים בלילה למחר גשבה הרוח ונתפזרו העבים וזרחה החמה ויצאו העם למלאכתן וידעו שמלאכת שמים בידיהם: מעשה ששלחו לחוני המעגל וכו': ת"ר פעם אחת יצא רוב אדו ולא ירדו גשמים שלחו לחוני המעגל התפלל וירדו גשמים התפלל ולא ירדו גשמים עג עוגה ועמד בתוכה כדרך שעשה חבקוק הנביא שנאמר: על משמרתי אעמדה ואחיצבה על מצור וגו' אמר לפניו רבונו של עולם בניך שמו פניהם עלי שאני בכך בית לפניך נשבע אני בשמך הגדול שאיני זו מכאן עד שתרחס על בניך התחילו גשמים מנטפין אמרו לו תלמידיו רבי ראינוך ולא נמות כמדומין אנו שאין גשמים יורדין אלא להתר שבועתך אמר (א) לא כך שאלתי אלא

וחטוא: לשכח הנוים. סנהדרין: דור ספיה אפל. מרוב ענר שלא ירדו גשמים: הושטם כספלאך. מן המיתה שהחלט עליהם שובע: של אפוס לדיק. חוני המעגל היה מלמעט על המקרא הזה: שיר הפעלות. לשון עליו: היינו כחולמים. כחלוס נדמה גלות ככל שהיה שבעים שנה: שבעין שני בחלמא. בתמיה מי איתא דניס שבעין שני בחלמיה (א) ויש אדם ישן שבעים שנה זשינה אחת: עד שבעין שני. לא טעין פירא כטעינא קמייתא: (ה) יסיב. חוני המעגל וקא כריך רפתא: הכי גרסי: אלא עלמא כתרובא אשכחיה כי היכי דספלי לי אכסהי אלא נמי אישפיל לבראי: אהדרא ליה משוניתא. עלתה סבינותי אן סלע: ואיכסי מעינא דאינסי. ולא אשכחיה חמס: רמזי רמזי. וולדי וולדות כללו השנים דניס. מעוברת זכר היתה וזכר וזכא עליה והולדו: אמר להו. שאל להון בני אל חוני המעגל קיים הוא: נהירנא לן הך שמעטא. מונבת לנו שמועה זו כלילו למדנה בחייו של חוני המעגל שהיה מפקקה לנו ונגיה לנו יפה יפה: או הכרובא או מיוסא. ולא גרסיין הכא כחברי דלויז אלא כככא בתרא (דף טו:). גבי מעשה דלויז אס אין חניויו של אדם נוהגין בו כבוד ככתמילה נוח לו שימות. (ו) ולי נמי משוס (א) הך כניויו לא כתוב כספרינו: רפיק כדכרלא. עובר כשניה: לא

תורה אור השלם 1. עונותיכם המו אלה והמאתיכם מנעו הטוב מכם. ירימוהו ה בה 2. על משמרתי אעמדה ואחיצבה על מצור ואצפה לראות מה ידבר בי ומה אשיב ע ב תוכתי: חבקוק ב א 3. ישמע אבד ואפק ותגל ילדתי: משי"ל כג בה 4. ותגור אומר וקם לך ועל דרכיך נגה אור: איוב כב כח 5. כי השפילו ואתמר קנה ורשח עיניו ישוע: איוב כב כט 6. שיר המעלות בשבן לך את שיבת ציון הייתי כחלמים: תהלים קכו א

רבינו חננאל

בעתם בלילי ר' ובלילי ד' וכן היו בימי שמעון בן שטח. עד שנעשו חיים ככליות ושעורים כחיות ועורים כדנירים. וצדו מהם דוגמה לדורות להודיע כמה החטא גורם, שנאמר וטאתיכם מנעו הטוב מכם. וכן מצינו בבנין בית המקדש. ירדו גשמים בלילות, ולמחר גשבה הרוח ונתפזרו העבים וזרחה השמש והשכיבו כל אחד ואחד למלאכתו. להודיע שטלאכת שמים בידיהם. חוני רבנן פעם אחת יצא רוב אדו ולא ירדו גשמים שלחו לחוני המעגל להתפלל והתפלל ולא ירדו גשמים בו. מעשה דחוני המעגל דגם שבעים שנה וכו', ומעשה דרבא חלקיה בר בריה דחוני המעגל דאצטרך עלמא למיטרא, וישרדו רבנן לזוניה ואשכחיה רבנן דקא רפיק כדברא והבו ליה שלמא כו'.

רבינו גרשום

בלילי רביעיות. שאין בני אדם מצויים לחזק מפני אגרת בת מחלת. אם נמתה נחכסה. כריך אחי להתנרות. כמסית דבריה כלפי מעלה. תיר פגם אחת וכו'. היינו (פ"ט) [פ"א] עצמי דמתיוק. עג גיהו. (וצר צורה. ראינוך ולא נמות. בחיטא, שבייל שראינוך לא נמות. שאלו היו שנים כשני אליהו. שאין מפתחת של ספר ביד הקב"ה. לא נמצא שם שנים מתחלה. שנמצאת מתלה את שבעות. סלע רמזי. ולדות. או חברא. שיהא לו חכר טוב שנוהג לו כבוד.

הגהות הגר"א

[א] נכרא נחזי עיין נדו. נ"ב ולא עוד אלא:

לעני רש"י

בוליי"ך. פטריות.

מוסף רש"י

ובלילי שבתות. סהכל מליין כניסיה ונדרים י"א י"א. אלמלא חוני אתא. ש"א שמת כגדולה וכחסינות. (כרבות י"א. גורני עיין נידו. לפי שטעמיה לפני המקום על טעם גשמים לא כך שאלתי כמה פתמים נמוס. או חברותא או מיתותא. אם אין ללמד איכסי טח לו שימות נכ"ב טו:.